WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 13 listopada 2008 r.*

W sprawie C-214/07

mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie, na podstawie art. 88 ust. 2 WE, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wniesioną w dniu 23 kwietnia 2007 r.,

Komisja Wspólnot Europejskich, reprezentowana przez C. Giolita, działającego w charakterze pełnomocnika, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Republice Francuskiej, reprezentowanej przez G. de Berguesa, S. Ramet oraz J.C. Gracię, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

* Język postępowania: francuski.

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: C.W.A. Timmermans, prezes izby, J.C. Bonichot, K. Schiemann, P. Kūris i L. Bay Larsen (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,
sekretarz: R. Grass,

uwzględniając procedurę pisemną,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 12 czerwca 2008 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Komisja Wspólnot Europejskich wnosi do Trybunału o stwierdzenie, że nie wykonując w wyznaczonym terminie decyzji Komisji 2004/343/WE z dnia 16 grudnia 2003 r. dotyczącej systemu pomocy wprowadzonego przez Francję w zakresie przejmowania przedsiębiorstw przeżywających trudności (Dz.U. L 108, s. 38, zwanej dalej „decyzją"), Republika Francuska uchybiła zobowiązaniom, jakie na niej ciążą na mocy art. 5 i 6 tej decyzji, art. 249 akapit czwarty WE oraz art. 10 WE.

2 Republika Francuska kwestionuje zasadność skargi i wnosi o jej oddalenie.

Okoliczności powstania sporu

3 Decyzja uznaje za pomoc państwa ustanawiające zwolnienia podatkowe przepisy art. 44f, 1383A, 1464B i 1464C code général des impôts (powszechnego kodeksu podatkowego, zwanego dalej „CGI"). Przepisy te zostały wprowadzone ustawą budżetową na 1989 r. nr 88-1149, z dnia 23 grudnia 1988 r. (JORF z dnia 28 grudnia 1988 r., s. 16320), bez uprzedniego zgłoszenia ich Komisji.

4 Zgodnie z art. 44f CGI spółki stworzone w celu przejęcia działalności przedsiębiorstw przemysłowych przeżywających trudności korzystają z dwuletniego zwolnienia z podatku od osób prawnych. Na mocy art. 1464B i 1464C CGI te nowo stworzone spółki mogą również, pod warunkiem uzyskania zgody właściwych organów samorządu terytorialnego, korzystać w tym samym okresie ze zwolnienia z podatku od działalności gospodarczej i podatku od nieruchomości.

5 Artykuł 1 decyzji uznaje ten system pomocy za niezgodny ze wspólnym rynkiem oraz stwierdza, że został on wprowadzony w życie z naruszeniem art. 88 ust. 3 WE.

6 Zgodnie z art. 2 tej decyzji przyznane zwolnienia nie stanowią pomocy państwa, jeśli spełniają warunki określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 69/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady de minimis (Dz.U. L 10, s. 30) lub w zasadach de minimis mających zastosowanie w dniu przyznania pomocy.

7 Artykuł 3 poza tym potwierdza zgodność ze wspólnym rynkiem pomocy, o której mowa w art. 1, spełniającej warunki określone w komunikacie Komisji w sprawie regionalnych systemów pomocy z 1979 r. (Dz.U. C 31, s. 9), w wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej z 1998 r. (Dz.U. C 74, s. 9) lub w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 10, s. 33).

8 Artykuł 5 nakazuje odzyskanie bezprawnie udzielonej i niezgodnej ze wspólnym rynkiem pomocy w następujący sposób:

„Francja podejmie wszelkie niezbędne środki w celu odzyskania od beneficjentów pomocy przyznanej w ramach systemu, o którym mowa w art. 1, innej niż określona w art. 2 i 3, i przekazanej im niezgodnie z prawem.

Francja odzyska pomoc bezzwłocznie i zgodnie z procedurą określoną prawem krajowym, pod warunkiem, że umożliwi ona natychmiastowe i skuteczne wykonanie niniejszej decyzji. […]". [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie poniższe cytaty z tej decyzji].

9 Artykuł 6 stanowi:

„Francja poinformuje Komisję w terminie dwóch miesięcy od notyfikacji niniejszej decyzji o środkach podjętych i tych, które mają zostać podjęte w celu jej wykonania".

10 Artykuł 7 dodaje:

„Informacje te Francja dostarczy przy użyciu załączonego formularza oraz sporządzi pełną listę przedsiębiorstw, które uzyskały zwolnienia zgodnie z systemem, o którym mowa w art. 1, wraz z kwotami wypłaconymi w każdym przypadku.

Francja sporządzi listę przedsiębiorstw, które otrzymały pomoc zgodnie z systemem, o którym mowa w art. 1, niespełniających warunków ustanowionych w rozporządzeniu [nr 69/2001], w zasadach de minimis mających zastosowanie w dniu przyznania pomocy, rozporządzeniem [nr 70/2001], w komunikacie Komisji w sprawie regionalnych systemów pomocy z 1979 r. i w wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej z 1998 r. Lista będzie zawierać również kwoty pomocy otrzymane przez każde przedsiębiorstwo".

11 W następstwie wymiany korespondencji oraz wezwań wystosowanych po upływie przewidzianego decyzją terminu dwóch miesięcy na poinformowanie Komisji o środkach podjętych i planowanych w celu jej wykonania, Komisja uznała, że Republika Francuska w dalszym ciągu nie wykonała decyzji i zdecydowała o wniesieniu niniejszej skargi.

W przedmiocie skargi

Argumentacja stron

Argumentacja Komisji

12 Komisja zarzuca Republice Francuskiej, że w ramach wykonania decyzji nie odzyskała żadnej kwoty.

13 Komisja dodaje, że ona sama przyjęła całkowitą niemożliwość wykonania decyzji w odniesieniu do lat 1991–1993, zważywszy że przy braku danych podatkowych dotyczących tego okresu beneficjenci, którzy uzyskali pomoc w tym okresie, nie mogą zostać zidentyfikowani.

14 Wyłącza ona natomiast całkowitą niemożliwość wykonania decyzji w odniesieniu do okresu następującego po 1993 r.

15 Odnosząc się do przedsiębiorstw będących beneficjentami pomocy, które zaprzestały działalności, a których dotyczy korespondencja w przedmiocie wykonania decyzji, Komisja podnosi, że w przypadku przeniesienia aktywów należy zbadać finansowe warunki transakcji w celu zapewnienia, że przeniesienie zostało dokonane na zasadach rynkowych.

16 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem stanowi to warunek uznania pomocy za włączoną w cenę kupna z tym skutkiem, że nabywca nie może, co do zasady być traktowany jako osiągający korzyść (wyroki z dnia 20 września 2001 r. w sprawie C-390/98 Banks, Rec. s. I-6117, pkt 77, i z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-277/00 Niemcy przeciwko Komisji, Rec. s. I-3925, pkt 80), a korzyść wynikająca z pomocy pozostaje zachowana przez zbywcę.

17 W przypadkach, kiedy nie istnieje rzeczywisty rynek niektórych dóbr, których własność została przeniesiona po zaprzestaniu działalności, można posłużyć się innymi odniesieniami lub innymi kryteriami w celu sprawdzenia, czy pomoc nie została przeniesiona na nabywcę.

18 W każdym razie odzyskanie pomocy nie może być uzależnione od wskazania kwoty pomocy w akcie przeniesienia aktywów. W przeciwnym wypadku byłoby niezwykle łatwo podważyć skuteczność (effet utile) przepisów dotyczących pomocy państwa. Wystarczyłoby bowiem, by strony umowy zbycia po cenie niższej od rynkowej nie wspomniały w niej o przeniesieniu pomocy. Sprawdzenie, czy dokonano przeniesienia pomocy na rzecz nabywcy, nie może zależeć od woli stron umowy.

19 Komisja dodaje, ze zarzut oparty na art. 10 WE nie powinien być uważany za odrębny od zarzutu braku wykonania art. 5 i 6 decyzji. Jego celem jest bowiem wyłącznie uwypuklenie nadmiernej zwłoki, z jaką władze francuskie zastosowały się do decyzji.

Argumentacja Republiki Francuskiej

20 Republika Francuska jest zdania, że zostały podjęte wszystkie możliwe środki w celu wykonania decyzji. Niemniej jednak odzyskanie pomocy było niemożliwe w odniesieniu do przedsiębiorstw będących beneficjentami, które zaprzestały działalności.

— W przedmiocie odzyskania pomocy od beneficjentów, którzy nie zaprzestali działalności

21 Republika Francuska wymienia rozmaite trudności, jakie napotkała przy ustalaniu tożsamości beneficjentów, obliczeniu kwoty podlegającej odzyskaniu pomocy, jak również w zakresie wyboru i wykonania procedur zmierzających do osiągnięcia tego celu. Jej zdaniem trudności polegały na ograniczeniach o charakterze zewnętrznym, związanych z rozmiarem i złożonością działań prowadzących do odzyskania pomocy.

22 Trudności w zakresie ustalenia tożsamości beneficjentów pomocy z lat budżetowych 1991–1993 wynikały przede wszystkim z przepisów prawa krajowego, które nakazują archiwizację dokumentów księgowych jedynie przez okres dziesięciu lat.

23 Co do kolejnych lat problemy te wynikały z faktu, że system pomocy niekoniecznie wymagał szczegółowej identyfikacji beneficjentów w ramach systemu deklaracji. Konieczne było zatem przeprowadzenie dochodzenia w ramach właściwych organów administracji lokalnej.

24 Republika Francuska podnosi, że w dniu 16 marca 2005 r. przekazała Komisji wykaz 55 przedsiębiorstw, które skorzystały z pomocy w kwocie brutto wykraczającej poza pułap wspólnotowy przekraczający 1 milion EUR w okresie od 1994 r. do 2002 r.

25 Dodaje ona, że w dniu 7 lipca 2006 r., w odpowiedzi na pismo Komisji z dnia 26 kwietnia 2006 r. wzywające do przekazania wykazu wszystkich przedsiębiorstw, które skorzystały ze zwolnienia podatkowego przewyższającego 100 000 EUR, dostarczyła ona:

— wykaz 464 przedsiębiorstw będących beneficjentami, które nie są zobowiązane do zwrotu pomocy na podstawie przepisów wspólnotowych dotyczących pomocy de minimis, programów pomocy regionalnej i pomocy na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw (zwanych dalej „MŚP”);

— wykaz 105 przedsiębiorstw będących beneficjentami, które były zobowiązane na mocy decyzji do zwrotu pomocy netto poniżej 200 000 EUR.

26 W duplice złożonej w dniu 22 października 2007 r. dołącza ona wykaz 88 przedsiębiorstw zobowiązanych do zwrotu pomocy powyżej 200 000 EUR.

27 Odnosząc się do trudności w określeniu kwoty pomocy podlegającej zwrotowi, Republika Francuska wiąże je przede wszystkim art. 2 i 3 decyzji.

28 Wskazuje ona, że kwota podlegającej zwrotowi pomocy odpowiada kwocie zwolnień podatkowych, które nie wchodzą w zakres zastosowania przywołanych art. 2 i art. 3. Co do zaś identyfikacji przedsiębiorstw będących beneficjentami, jej zdaniem określenie kwoty pomocy wymagało zgromadzenia informacji ze wszystkich organów administracji podatkowej na szczeblu departamentalnym, zebranych w drodze przeglądania całości akt podatkowych omawianych przedsiębiorstw. Zeznania podatkowe składane na poziomie krajowym nie zawierały bowiem niektórych informacji niezbędnych dla zastosowania wspólnotowych wytycznych w przedmiocie krajowej pomocy regionalnej oraz pomocy na rzecz MŚP.

29 Republika Francuska sygnalizuje, że Komisja zgodziła się na pewne złagodzenie stanowiska w przedmiocie stosowania przywołanych wytycznych oraz że w związku z tym właściwe władze mogły dokonać różnego rodzaju obliczeń umożliwiających określenie wartości pomocy podlegającej zwrotowi, odpowiadającej kwocie zwolnień podatkowych pomniejszonej o wartość pomocy, do której odnoszą się przepisy wspólnotowe w przedmiocie pomocy de minimis, pomocy regionalnej i pomocy na rzecz MŚP.

30 Podnosi ona, po drugie, że określenie kwoty pomocy podlegającej zwrotowi było również utrudnione ze względu na konieczność współpracy z zainteresowanymi przedsiębiorstwami. Właściwe władze, będąc zobowiązane traktować wierzytelności wynikające z obowiązku zwrotu pomocy jako wierzytelności podatkowe, nie dysponowały bowiem dla tego rodzaju wierzytelności, w ramach prawa krajowego, procedurą sformalizowanego dialogu, taką jak ta przewidziana w stosunku do

wierzytelności podatkowych. Współpraca ze strony zainteresowanych przedsiębiorstw okazała się poza tym konieczna w wielu przypadkach, w których niezbędne informacje nie figurowały w ich aktach podatkowych.

31 Odnosząc się wreszcie do trudności dotyczących procedur mających na celu odzyskanie pomocy, Republika Francuska podkreśla, że procedura mająca zastosowanie do wierzytelności niepodatkowych wymaga zaangażowania trzech władz: organu administracji podatkowej na szczeblu departamentalnym, odpowiedzialnego w zakresie realizacji wierzytelności podlegających odzyskaniu; prefekta, jako zarządzającego wierzytelnościami, kierującego wezwania do zapłaty; oraz księgowych dyrekcji generalnej ds. audytu, odpowiedzialnych za odzyskanie wierzytelności. Dodaje ona, że w celu zwiększenia skuteczności zdecydowano o podziale wierzytelności wedle klucza departamentalnego, tak aby każdy prefekt mógł kierować wezwanie do zapłaty w stosunku do przedsiębiorstw mających siedzibę w jego departamencie.

32 W duplice Republika Francuska przyznała, że w dniu sporządzenia tej repliki wezwania do zapłaty wciąż nie zostały wystosowane.

— W przedmiocie odzyskania pomocy od beneficjentów, którzy zaprzestali działalności

33 Republika Francuska podnosi, że w swej korespondencji z Komisją powołała się ona na całkowitą niemożliwość odzyskania pomocy od 204 beneficjentów, którzy zaprzestali działalności.

34 Dodaje ona, że Komisja udzieliła jednak odpowiedzi, iż:

— w przypadku zbycia aktywów beneficjenta należy zapewnić, że czynność ta miała miejsce na warunkach rynkowych, w celu uniknięcia przeniesienia pomocy na nabywcę;

— mając na uwadze trudności praktyczne w przeprowadzeniu takiej analizy w odniesieniu do wszystkich rozpatrywanych przedsiębiorstw, Komisja godzi się z faktem, że kontrole zostaną ograniczone go przeniesienia najistotniejszych aktywów.

35 Twierdzi ona, że tak w zakresie przeniesień aktywów dokonanych w formie umownej, jak i tych dokonanych w ramach postępowań naprawczych i upadłościowych, organy podatkowe nie są w stanie ocenić, czy rozpatrywane przeniesienia aktywów zostały dokonane na normalnych warunkach rynkowych.

36 Chociaż bowiem istnieje rynek nieruchomości, to nie istnieje rynek używanych dóbr przemysłowych. Stąd też brak jest jakichkolwiek odniesień, aby określić cenę rynkową obowiązującą w chwili przeniesienia.

37 W konsekwencji nie sposób ocenić, czy, w przypadku zaprzestania działalności przedsiębiorstwa, przeniesienie aktywów spowodowało przeniesienie pomocy na nowego nabywcę.

38 Republika Francuska podkreśla poza tym, że:

— jakiekolwiek odzyskanie pomocy nie jest możliwe w sytuacji, gdy przedsiębiorstwo nie znalazło nabywcy i po prostu przestając istnieć, nie posiada już przedstawiciela prawnego;

— w pewnych przypadkach aktywa mogły zostać nabyte przez wielu różnych nabywców.

39 W każdym razie odzyskanie pomocy napotykało również przeszkody natury prawnej.

40 W ten sposób, w odniesieniu do przedsiębiorstw będących przedmiotem postępowania upadłościowego, nie sposób dochodzić zwrotu wierzytelności, które nie zostały zgłoszone u syndyka w wyznaczonym terminie.

41 Co do zbycia aktywów drogą umowną przez przedsiębiorstwa, które zaprzestały działalności, odzyskanie pomocy jest pozbawione wszelkich podstaw prawnych w przypadkach, w których przeniesienie pomocy na nabywcę nie zostało wspomniane w umowie w przedmiocie zbycia aktywów.

42 Republika Francuska utrzymuje zatem, że znajduje się w sytuacji całkowitej niemożliwości windykacji pomocy, z jakiej korzystały przedsiębiorstwa, które zaprzestały działalności.

Ocena Trybunału

W przedmiocie odzyskania pomocy

43 W przypadku decyzji negatywnej dotyczącej pomocy przyznanej bezprawnie jej odzyskanie nakazane przez Komisję odbywa się w warunkach określonych w art. 14 ust. 3 rozporządzenia Rady nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. [88] traktatu WE (Dz.U. L 83, s. 1), zgodnie z którym:

„[…] windykacja [odzyskanie pomocy] zostaje przeprowadzona bezzwłocznie i zgodnie z procedurami przewidzianymi w prawie krajowym zainteresowanego państwa członkowskiego, pod warunkiem że przewidują one bezzwłoczne i skuteczne wykonanie decyzji Komisji. W tym celu oraz w wypadku postępowania przed sądami krajowymi zainteresowane państwa członkowskie podejmują wszelkie konieczne kroki,

jakie dostępne są w ich odpowiednich systemach prawnych, włącznie ze środkami tymczasowymi, bez uszczerbku dla prawa wspólnotowego".

44 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem jedynym argumentem, jaki państwo członkowskie może przytoczyć na swoją obronę wobec skargi Komisji o stwierdzenie uchybienia na podstawie art. 88 ust. 2 WE, jest całkowita niemożliwość prawidłowego wykonania decyzji (zob. w szczególności wyrok z dnia 20 września 2007 r. w sprawie C-177/06 Komisja przeciwko Hiszpanii, Zb.Orz. s. I-7689, pkt 46, i przytoczone tam orzecznictwo).

45 W przypadku trudności, na podstawie w szczególności art. 10 WE, nakładającego na państwa członkowskie i instytucje Wspólnoty wzajemne obowiązki lojalnej współpracy, Komisja i państwo członkowskie powinny w dobrej wierze współpracować w celu pokonania trudności w pełnym przestrzeganiu postanowień traktatu, zwłaszcza dotyczących pomocy państwa (zob. wyrok z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie C-415/03 Komisja przeciwko Grecji, Zb. Orz. s. I-3875, pkt 42, i przytoczone tam orzecznictwo).

46 Przesłanka całkowitej niemożliwości wykonania nie jest spełniona, gdy pozwane państwo członkowskie ogranicza się do poinformowania Komisji o trudnościach natury prawnej, politycznej lub praktycznej w wykonaniu decyzji, nie podejmując względem przedsiębiorstw, których to dotyczy, rzeczywistych kroków zmierzających do odzyskania pomocy i nie przedstawiając Komisji alternatywnych sposobów wykonania decyzji, które mogłyby pomóc przezwyciężyć te przeszkody (zob. w szczególności wyrok z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawach połączonych od C-485/03 do C-490/03 Komisja przeciwko Hiszpanii, Zb. Orz. s. I-11887, pkt 74, i przytoczone tam orzecznictwo).

47 W niniejszej sprawie należy od razu stwierdzić, że na długo po upływie terminu określonego w art. 6 decyzji i terminów dodatkowych wyznaczonych przez Komisję w korespondencji z pozwanym państwem członkowskim, żadna kwota nie była przez nie odzyskana ani w dniu wniesienia skargi, ani też w dniu złożenia dupliki, niemalże cztery lata po wydaniu tej decyzji.

— W przedmiocie odzyskania pomocy od beneficjentów, którzy nie zaprzestali działalności

48 Tytułem wstępu należy stwierdzić, że pomoc odnosząca się do lat budżetowych 1991–1993 nie jest przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu. Komisja przed wniesieniem skargi uznała istnienie całkowitej niemożliwości odzyskania pomocy udzielonej w tym okresie, wyraźnie potwierdzając to stanowisko w skardze.

49 W pozostałym zakresie Republika Francuska nie może skutecznie twierdzić, że trudności, na które się powołuje, stanowią przeszkody o charakterze zewnętrznym.

50 Trudności te, dotyczące ustalania identyfikacji beneficjentów, obliczenia kwoty pomocy podlegającej odzyskaniu oraz wyboru i wykonania procedur zmierzających do osiągnięcia tego celu, wynikają z problemów natury wewnętrznej w efekcie działań i zaniechań władz krajowych.

51 Należy zwrócić uwagę, że napotykając trudności o charakterze wewnętrznym, władze krajowe prowadziły korespondencję z Komisją. Odpowiedziały w ten sposób na żądania udzielenia informacji, opisały napotkane trudności, zaproponowały kompromisy mogące rozwiązać niektóre spośród nich i domagały się instrukcji.

52 Niemniej jednak ich reakcja na korespondencję Komisji była początkowo znacznie opóźniona.

53 Ponadto, podczas gdy początkowo Komisja, która w art. 7 akapit drugi decyzji, jak i w późniejszych pismach, nalegała na konieczność sporządzenia wykazu przedsiębiorstw objętych odzyskaniem pomocy oraz bezzwłocznego i skutecznego jej odzyskania, później zgodziła się na łagodniejsze stosowanie wspólnotowych wytycznych, władze francuskie:

— zobowiązały się przekazać jej wykaz 464 przedsiębiorstw niezobowiązanych do zwrotu pomocy;

— zaniechały, począwszy od pierwszego kwartału 2005 r., podejmowania w celu skutecznego odzyskania pomocy rzeczywistych działań wobec 55 przedsiębiorstw figurujących w wykazie przekazanym w dniu 16 marca 2005 r., które skorzystały z pomocy brutto ponad pułap wspólnotowy przekraczający 1 milion EUR w okresie od 1994 r. do 2002 r.;

— zaniechały również, począwszy od lipca 2006 r., podejmowania takich działań wobec 105 przedsiębiorstw figurujących w wykazie przekazanym w dniu 7 lipca 2006 r., zobowiązanych do zwrotu pomocy netto poniżej 200 000 EUR;

— dopiero w dniu 22 października 2007 r., w załączniku do odpowiedzi na skargę w niniejszym postępowaniu, niemalże cztery lata po wydaniu decyzji, przekazały wykaz 88 przedsiębiorstw zobowiązanych do zwrotu pomocy powyżej 200 000 EUR;

— uznały w przywołanej wyżej duplice, że wezwania do zapłaty nie zostały wciąż wydane, mimo że w dniu 12 kwietnia 2006 r. zapowiedziano pierwszą część spłaty z terminem w dniu 31 maja 2006 r.;

— powołały się na obawy co do skuteczności w celu uzasadnienia podziału wierzytelności wedle klucza departamentalnego, co jednak nie skutkowało wydaniem ani jednego wezwania do zapłaty.

54 W odniesieniu do beneficjentów, którzy nie zaprzestali działalności, z powyższych uwag wynika również, że przesłanka całkowitej niemożliwości wykonania decyzji nie została spełniona oraz że zarzut oparty na naruszeniu art. 5 decyzji jest zasadny.

— W przedmiocie odzyskania pomocy od beneficjentów, którzy zaprzestali działalności

55 Należy zwrócić uwagę, że Komisja, ani w korespondencji poprzedzającej niniejsze postępowanie, ani w skardze, nie zarzuciła pozwanemu państwu członkowskiemu braku wykonania decyzji w odniesieniu do przedsiębiorstw, które po prostu przestały istnieć nie znajdując nabywcy.

56 W sytuacji, gdy przedsiębiorstwo jest przedmiotem postępowania upadłościowego, przywrócenie stanu poprzedniego i wyeliminowanie zakłóceń konkurencji wynikających z bezprawnie przyznanej pomocy może, co do zasady, dokonać się poprzez wpisanie wierzytelności z tytułu zwrotu danej pomocy na listę wierzytelności (ww. wyrok w sprawie Niemcy przeciwko Komisji, pkt 85). Jeżeli termin zgłaszania wierzytelności upłynął, władze krajowe powinny, jeżeli tylko taka procedura istnieje i jest nadal otwarta, wszcząć postępowanie mające na celu przywrócenie terminu po jego upływie, co pozwoliłoby w szczególnych przypadkach na zgłoszenie wierzytelności po terminie.

57 W odniesieniu do beneficjentów, którzy zaprzestali działalności i zbyli swoje aktywa, do władz krajowych należy sprawdzenie, czy warunki finansowe przeniesienia były zgodne z tymi panującymi na rynku.

58 W takim przypadku element pomocy został wyceniony według cen rynkowych i włączony do ceny sprzedaży w ten sposób, że nie można uważać nabywcy za uprzywilejowanego względem innych przedsiębiorców na rynku (ww. wyrok w sprawie Niemcy przeciwko Komisji, pkt 80). W przeciwnym wypadku nie można wykluczyć tego, iż, w odpowiednim przypadku, dokonujący zbycia może zostać zobowiązany do

zwrotu danej pomocy, jeśli zostanie ustalone, że w rzeczywistości zachowuje on przewagę konkurencyjną związaną z korzystaniem z pomocy (ww. wyrok w sprawie Niemcy przeciwko Komisji, pkt 86).

59 W celu sprawdzenia finansowych warunków zbycia władze krajowe mogą uwzględnić w szczególności jego formę, np. przetargu publicznego, który z założenia zapewnia sprzedaż na zasadach rynkowych.

60 Mogą one jednocześnie uwzględnić, w szczególności, ewentualną opinię biegłego, która może zostać sporządzona w odniesieniu do transakcji zbycia.

61 W przypadku, gdy aktywa zostały nabyte przez wielu różnych nabywców, nic, co do zasady, nie stoi na przeszkodzie, by sprawdzić, czy warunki finansowe każdej z transakcji były zgodne z tymi panującymi na rynku.

62 Jeżeli zbycie aktywów miało formę umowy, odzyskanie pomocy od nabywców nie może zależeć od wyraźnego powołania się na przeniesienie pomocy w tym akcie. Aby odzyskanie pomocy mogło mieć miejsce, nabywca musi posiadać wiedzę na temat istnienia pomocy i wszczętej procedury kontrolnej Komisji.

63 W świetle powyższych uwag pozwane państwo członkowskie nie może, w celu uniknięcia stwierdzenia naruszenia ciążących na nim obowiązków, ograniczyć się do powołania ogólnych i abstrakcyjnych twierdzeń, nie odnosząc się do konkretnych przypadków szczególnych, zbadanych w świetle wszystkich działań rzeczywiście podjętych w celu wykonania decyzji.

64 W przeciwnym wypadku doprowadziłoby to, w drodze wnioskowania a priori, do wyłączenia całej kategorii przedsiębiorstw, które zaprzestały działalności, podczas gdy, jeśli chodzi o nie, można przyjąć całkowitą niemożliwość wykonania decyzji jedynie w niektórych przypadkach, stosownie od okoliczności każdej sprawy.

65 W niniejszej sprawie w korespondencji z Komisją Republika Francuska podniosła całkowitą niemożliwość wykonania decyzji w odniesieniu do 204 przedsiębiorstw, które zaprzestały działalności. Jednakże nie powołuje ona żadnego dowodu podjęcia jakichkolwiek konkretnych działań w celu zbadania sytuacji każdego z przedsiębiorstw i oceny, czy sytuacja ta pociąga za sobą konieczność odzyskania pomocy zgodnie z powołanymi powyżej kryteriami. Nie wykazała ona nawet faktu wykorzystania zgody Komisji, w ramach współpracy przewidzianej w art. 10 WE, na kontrolę ograniczoną do transakcji najbardziej znaczących.

66 W tych okolicznościach należy stwierdzić, również w odniesieniu do beneficjentów, którzy zaprzestali działalności, że przesłanka całkowitej niemożliwości wykonania decyzji nie została spełniona oraz że zarzut oparty na naruszeniu art. 5 decyzji jest zasadny.

W przedmiocie informowania Komisji o działaniach podjętych i planowanych w celu wykonania decyzji.

67 Trybunał nie zbadał zarzutu opartego na art. 6 decyzji i zmierzającego do stwierdzenia naruszenia po stronie Republiki Francuskiej, w związku z faktem niepoinformowania Komisji o środkach podjętych i zaplanowanych w celu wykonania decyzji, z uwagi na fakt, iż to państwo członkowskie właśnie nie przystąpiło do wykonania ciążących na nim zobowiązań w wyznaczonym terminie (zob. w szczególności ww. wyrok z dnia 20 września 2007 r. w sprawie Komisja przeciwko Hiszpanii, pkt 54, i powołane tam orzecznictwo).

68 Należy zatem stwierdzić, że nie wykonując w wyznaczonym terminie decyzji, Republika Francuska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy art. 5 tej decyzji.

W przedmiocie kosztów

69 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Republika Francuska przegrała sprawę, zgodnie z żądaniem Komisji należy ją obciążyć kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) Nie wykonując w wyznaczonym terminie decyzji Komisji 2004/343/WE z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie systemu pomocy wprowadzonego przez Francję w zakresie przejmowania przedsiębiorstw przeżywających trudności, Republika Francuska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy art. 5 tej decyzji.

2) Republika Francuska zostaje obciążona kosztami postępowania.

Podpisy